

12
**INCIPIT ORDO QUALITER SUSCIPE
RE DEBEANT PENITENTĒ EPĪ ET**

Quotiens cūq; xp̄iani ad p̄m PRB̄RI
tentia accedunt. ieiunia damus. &
nos communicare cū eis debemus. ieiunio
unā aut duas septimanas. aut quantū possu
mus. ut non dicatur nobis quod sacerdotib;
iudeorū dictū sit ad n̄o saluatore: **U**ae uobis
legis peritas qui ad grauatis homines & in po
nitis super humeros eorū onera graua et in
portabilia. ipsi autē uno digito uirō non tangitis
sarcinas ipsas. **N**emo enim potest subleuare
cadentē subpondere. nisi prius inclinauerit
se ut porrigat ei manū. **N**eq; nullus medicoꝝ
uulnera infirmantiū potest curare. nisi foe
toribus particeps fuerit. **I**taquoq; nullus
sacerdotū uel pontifex uulnera peccatorum
curare non ualeat. aut animabus peccata aufer
re. nisi prestante sollicitudine & oratione
lacrimarum. **N**ecessē est ergo sollicitos. eē.
pro peccantibus. quia sumus alterutrū membra.
& si quid patitur unū membrū. conpaciuntur
om̄a membra. **I**deoq; si uiderimus aliquē in
peccatis iacentē. festinemus eū ad penitentiā
p̄nā doctrinā uocare. **E**t quotiens cūq; dede

rimus consilium peccanti. simulquedemus
illi statim penitentiam quantum debeat
ieiunare. & redimere peccata sua. ne forte
obliuiscemur. quantum eum oporteat propu-
is peccatis ieiunare. Nobis uero non sit
necessitas. ut iterum exquiramus ab eo peccata.
ille autem forsitan erubescat iterum peccata sua
confiteri. et inuenitur iam amplius iudi-
cari. Non & iam omnes clerici hanc scriptu-
ram usurpare uelle gerere debeant. quae iam
inueniunt. nisi soli illi quibus necesse est.
hoc est. episcopi & sacerdotis. Sicut enim sacri-
ficium offerre non debent. nisi episcopi. & presbiteri.
quibus clauis regni caelestis tradite sunt. sic
neque iudicia ista. alii usurpare debent.
Si autem necessitas euenierit. & presbiter non
fuerit. presens. diaconus suscipiat
penitentem. ad sanctam communionem.
Sicut ergo superius diximus. humiliare
sedebent. episcopi sicut presbiteri. & cum tristitia gemi-
tula. lacrimisque orare. non solum pro suis. sed
& iam pro christi anorum omnium. ut possit
cum beato dicere. paulo. Quis infir-
matus est in uobis. & ego non
moror. Quis infirmatus est in uobis. & ego non
moror.

quis scandalizatur et ego non iuro. Cum ergo
 uenerit aliquis ad sacerdotem confiteri pecca-
 ta sua. mandat ei sacerdos ut expectet modicum
 donec intret in cubiculum suum adorationem.
 Si autem non habuerit cubiculum. tamen tunc sacerdos
 in corde suo dicat orationem hanc: **O R A T I O**

Dñe dñs om̄ps propicius esto mihi peccatori.
 ut condignetibi possim gratias agere. qui me
 indignum propter tuam misericordiam ministrum
 fecisti officio sacerdotalis. & me exiguum
 humilem quem mediatorē constituisti ad ado-
 randum & intercedendum ad dñm nr̄m ih̄m
 xp̄m pro peccantibus. & ad penitenti-
 am reuerentib; ideo q. dominator dñe qui
 om̄s homines uis saluos fieri. & ad agniti-
 onē ueritatis uenire. qui non uis mortē
 peccatorū. sed ut conuertantur & uiuant.
 suscipe orationem meā quam fundo
 ante conspectū clementia & uae. pro
 famulis ac famulabus tuis. qui ad peni-
 tentiam uenerunt. p̄ dñm nr̄m

Videns autē ille qui ad penitentiam uenit
 sacerdotē stantē & lacrimantem pro suis
 facinoribus. magis ipse timore cō-
 pulsus

amplius tristatur. & exhorrescat peccata
sua. Et unumquēq. hominē accedentē ad pe-
nitentiā. si uideris acriter & assidue stare
in penitencia statim suscipe eum.

**ORDO AD PENITENTIAM DANDAM IN
TERROGAT SACERDOS DICENS**

Credis in patrem. & filium. & spm scm.

R. Credo. Credis quod iste tres personae quemodo

diximus pat̄ & filius & sp̄s sc̄s tres personae sunt

& unus dr̄. **R.** credo. Credis quod in ista

in ipsa carne in quantum es in ipsa habes resur-

gere in die iudicij. & recipere siue bonū

siue malum quod gessisti. **R.** credo. Uis

dimittere illis peccata qui cūq. in te peccauer̄

dn̄o dicente. Si non miseris hominibus

peccata eorum. nec pater ur̄ celestis dimit-

te & uobis peccata ur̄a. Et require eū diligētē

si est incestuosus. Et si non uult ipsa incesta

dimittere non potes ei dare penitentiam.

Nam si uult ipsa incestuosa dimittere. dic

psalmū vi. dn̄e in furor tuo.

& dic orationē hanc. **ORATIO**

Dñs cuius indulgentia cuncti indigent.

memento famulitui. N. & qui lubrica

terreniq. corporis flagitate nudatus.

q̄s ut des ueniam confitenti. parce supplici.
ut qui nr̄s meritis accusamur. tua miserati
one saluemur. p Deinde dic. psalmum

cii. Benedic animam eadno. usq. renouabit
sicut aquila iuuentus tua. Et dic orationē hanc

Ds sub cuius oculis omne cor trepidat **ORAT**
om̄sq. conscientiae contremescunt. p

ptiare omnium gemitibus. et cunctorum
medere uulneribus. & sicut nemo nr̄m liber

est a culpa. Ita nemo sit alienus a uenia. p
Et dic psalmū Lmū. Misere mei ds. usq.

om̄s iniquitates meas dele. & dic orat hanc
Precordnē clementiae & miseri **ORAT**

cordia & uae maiestate. ut famulo tuo. N.
peccata & facinorasua confitenti ueniam

relaxare digneris. & p̄teritorū criminum
culpas indulgeas. qui humeris tuis ouem per-

ditam reduxisti. qui publicani p̄cib; placat
exaudisti. tu & iā huic famulo tuo placare

dnē. tu huius precibus benignus aspira.
ut in confessione placabilis p̄maneat.

florus eius & p̄ditio perp̄uam clemen
tiam exoret. Sc̄is que altaribus & sacrariis

manipetur. p
Tunc fac eum confiteri om̄a peccata sua.

& ad ultimum dicere. multasunt peccata mea
in factis in uerbis in cogitationibus.

Post confessionem tuam quado fuisse confessus
tibi indigno quod egisti contra mandatum.
habe suoluntate ut hoc emendes. ut remittantur
tibi peccata tua. **R** Habeo. Unde confessus

fuisse ut recipere penitentiae iudicium. & hoc
bene custodire. **R** Uolo. Dices ei
Dns sit tibi adiutor & protector & prestet tibi
indulgentiam de peccatis tuis preteritis. presenti-
bus & futuris. Tunc dabitur penitentia. & iudicabitur
secundum modulum criminum eius. Data uero
penitentia dicit psalmus. **O** In nomine tuo. & dices
has orationes super eum. **O R A T I O**

Exaudi dñe supplicium preces. & confitentium
tibi parte peccatis. Ut quos conscientiae
reatus accusat. indulgentia tuae miserationis
absoluat. **P A L L I A**

Prestadñe huic famulo tuo. illi dignum peni-
tentiae fructum. ut ecclesia tuae sciae
acuius integritate deuiauerat peccando.
admissorum ueniam consequendo recte datur
in nomine eius. **P A L L I A**

Maiestatem tuam quod dñe scie pat omnipotens & nedi.
quoniam iste peccatorum seducta se per-

inquiris respice flentē famulū tuū . N . ad te pres
tatum . eiusq . plandū ingaudiū tuamiseratione
concede . scinde delictorū saccū . & induē cum
lacrimā salutarē . ut post longā peregrinationis
fame desīs altaribus saciātur . ingressus cubica
lum regis in ipsa aula benedicat nomen gla
riae & uae sēper . p

**RECONCILIATIO PENITENTIŪ
V. ER. CENA DN̄I**

In primis dic psalmū . Lmū . cā antefona .

Domundū crea in medijs . Et dices orat hanc

Dī humani generis benignissime conditor
& misericordissime reformator . qui in re
conuacatione lapsorū & iam ego qui misericor
diam tuam primus indigeo . seruire effectib;
gratia & uae per ministeriū sacerdotalem
uoluisti . ut cessante merito supplicis mirabi
lior fieret & clementia redēptoris . p **A L I A**

Omp̄s sempiternedī confitenti tibi huic
famulo tuo . ill pro tua pietate peccata
relaxa . ut non plus ei noceat conscientiae
reatus ad poenā . quam indulgentia tuae
pietatis adueniā . p **A L I A**

Omp̄s et misericors dī qui peccatorum
indulgentiā in confessione celeri posuisti .

succurre lapsis. miserere confessis. ut quos de
lictorum cathene constringit. magnitudo tue
pietatis absoluat. p **RECONCILIA
TIO PENITENTIS AD MOTEM**
Dñs misericors dñs clemens. qui secundū
multitudinē miserationū tuarū p confes
sionem peccata penitentium deles. & p re
torum criminū culpas remissionē eua
cuas. respice super hunc famulum tuum. ill
et remissionem sibi omnium peccatorū toto
cordis affectu confessionē poscentē de pecc
tus exaudi. renoua in eo piissime pater.
quicquid terrena fragitate corruptum est.
uel quicquid diabolica fraude uolatum est.
in unitatē corporis ecclesie tue membrū
pfecta remissione restitue. miserere dñe
gemitus. miserere lacrimarum. & n̄ ha
bentē fiduciā nisi in tuā misericordiā
ad sacramenta reconciliationis admitte. p

ORATIO IN INTROITU IN DOMO

Dñs qui factus & uas **IN FIRMORUM**
pios semper dominaris affectu. indina
aurem tuā supplicationib; nr̄is. et famulū
tuum. ill ex aduersa ualitudine corporis la
borantē p pitius respice. & uisita in saluta

rituo ut percipiat caelestis gratiae medicinā p

TUNC DETUR LOCUS SECRETIOR CONFITEN-
DI. ACCEPTE PENITENTIA. REDEANT VISI-
TANTES ET INCIPiant PSALMUM

Dñe exaudi orationē meā auribus p̄cipe obsecra-
tionem meam in ueritate tua exaudi me dñe.

UNITA OR̄ DOM̄ CŪ HIS VERSIBUS

Exurgedñe dñs exaltetur manus tua.

Ibi enim derelictus est pauper.

Desiderium pauperū exaudiuit dñs.

Mirifica misericordias tuas dñe.

Tu autē in sc̄o habitas laus israhel.

Ad te clamauerunt et salui facti sunt.

Ad te adas bestis animā confitentē tibi

Dñs qui famulo tuo SEQUIT̄ OR̄

Dezechie tētriquinos annos ad uitam
donasti. ita & hunc famulū tuū a lecto
aegritudinis tua potentia erigat ad salutē p̄

Dñs sub cuius nubibus uitae n̄ae momenta
decurrunt. suscipe p̄ces n̄as p̄grotan-
tibus misericordiā tuā suppliciter implora-
mus. ut de quorum periculo metuimus. de
eorum recuperatione laetemur. p̄ dñm

POST HEC SC̄A AD DONAT̄ UNCTIO DEXTERA SAC̄
NOTIS PALMA EXTENSA PRIMŪ IN PECTOR E

INCORDIS LOCO. ET IN SCAPULAS ET IN LOCO DOLORE

Vingueote oleo diuinitus scificato. caelestimu
nerenobis ad tributo ut ipsate interius exterius
que sanando uiuificet. que uniuersa conditione
sua ne pereat contineat. p. **IN DIE ORT ISTA**

Dne se pater omni pater ad hunc qui es in ueritas & uita.
exaudi & conserua famulu tuu. illi que pto
magnore dimendo uiuificasti sacrosanguine filii
tui dni nri ihu xpi. qui tecu uiuit & regnat ds
IT E ALIA ORT IN DOMO INFIRMORUM

Omni pater & misericors ds. qm in mensam pi & atetua
ut ad introitu in tuo nomine humilitatis nrae
hos famulos tuos huic habitaculo iacentes fessos
salutifere uisitare digneris. sicut uisitasti dne
tobiam & sarram. socrum p & ri. pueru q centu
rionis. ita & istos pristina sanitate anime cor
poris que receptos. gratiarum tibi in ecclesia tua
referat ad tionem. p. **A L I A**

Virtutum celestium ds qui ab humanis corpo
ribus omne languorem & omne infirmi
tate pceptu potestate depellis. adesto pro
pitius famulo tuo. illi ut fugatis infirmita
tibus et uiribus reuocatis per nom sem tuu
instauratam protinus sanitate perapi
at. p. dn̄m n̄m̄

Dñe dñr qui offensionem non uincis sed
 tis factione placaris. respice propitius ad
 hunc famulum tuum. illi qui se tibi peccat se grauit
 confitetur. tuum est abluere criminum
 dare & ueniam prestare peccatis. quid dixisti
 penitentiam malle peccatorum quam mortem. con
 cede ergo hoc dñe ut tibi penitentiae excubias
 celebra. et correctis actibus suis conferre
 sibi aeterna gaudia gratulor. p

- I De fornicatione diuersarum personarum .
- II De his qui cum matre & sorore fornicauerint .
- III De fordidatione puerorum. & in lecebroso aplexu .
- IIII De abstinentiae uiri ac femina p̄ manu .
 festa conceptione. atq. p̄ natum sobole .
 et quales dies se continere debeant .
- V De mēstruis abstinendis .
- VI De his qui retro tinterga nupserint .
- VII De machina mulierum & sodomitis .
- VIII De pollutione & effusione seminis .
- IIIIII De quadrupedum fornicatione .
- X De occisione hominum manifeste seu in bello .
- XI De mulieribus pastus suos necantibus .
- XII De mulieribus quae aliquos interimunt
 arte maleficiae suae .

- XIII** Depatricidus uel matricidus.
XV De infantibus pneglegentiā mostus necdū baptizati.
XVI Deiuramento. faciunt.
XVII De ebrietas & de his qui pebrietas uomitū
XVIII De his qui eucharistiā uomit.
XVIII De eucharistiā pneglegentiā perdita.
XX De carne imunda t morticina siue fraude.
XXI De operibus in die dominico.
XXII De chris male in ecclesia pdito.
XXIII De turis & sale benedicto. & saponā.
XXIII De capitalibus criminis.
XXV De minoribus peccatis.
XXVI De cupiditate & ceteris flagitiis.
XXVII De immolatione.
XXVIII De auguris uel diuinationibus.
XXVIII De furto capitale. & de minoribus.
XXX De falso testimonio. et maledictione.
XXXI De detractioe quod sit causa inuidiae.
& derixa clericorum.
XXXII De liquore in quomus uel mustela ceciderint
uel aues stercoreant.
XXXIII De esu sanguinis propriae.
XXXIII De uenatione clericorum.
XXXV De eo qui peccatū fratris silebit qdē ad mortē.
XXXVI Capitula de diuersis causis.

XXVII De ieiunio commendando.

XXVIII De precio redemptionis.

XXVIII De precio unius mensis.

XL De precio diei uelandi.

XLI Item sequitur.

XLII Item sequitur Ieiunio.

XLIII Edidit scs bonifacius de redemptione &

XLIII De precibus festiuitatibus

**DE FORNICATIONE DIUERSARUM
PERSONARUM. I**

M adolefcent sic uirgine peccauerit. annū
unum peniteat. Si semel & fortuitū.
leuigetur. et tam usq. ad annū plenum
Si intra uiginti annos puella & adulescens
forneauerit. tresquadragemas et le-
gitimas ferias. Si pro hoc peccato seruitio
humano addicti fuerint. xl dies. Si uis
tantum non coinquinatus. xx diebus. Si ui-
dua & stuprata. annū totū. et dies ieiuniorū
in altero anno. Si usq. ad filii generationē
duos annos integros. & alius duos leuius.
Si & occiderint annos. iij. et iij. leuius.
Si quis uacans uxore suā & polluit secū alterius
duos annos. Si uxoratus cum uirgine for-
neauerit. similiter duos annos peniteat.

Ita primum omnium ut a sua se contineat si ei
consenserit uxor. alioquin addatur modus
penitentiae. Si uxoratus alterius uxorem mecha
uerit. tres annos peniteat. primo horum a pro
pria se abstineat si ei consenserit. Si uxoratus an
cillam suam ad concubinam habuerit cum uxore simul
annum unum peniteat. & tres quadragesimas. & legitimas
ferias. et tribus mensibus prius a sua se contineat.
Illauero si uirtuta passa est xl dies. Nam si con
sentiens est tres quadragesimas & legitimas
ferias. Si laicus cum laica. annum tres peniteat.
Et quanto saepius ac negligentius ea peccata com
mittunt. tanto maius & tempus addat & modum.
Quidam seruit uxorem suam & alterius se con
iungit septem annos peniteat. Laicus macu
lans secum ancillam. duos annos peniteat. Si genuerit
ea filium. tres annos peniteat. Si sine coniugio
tres quadragesimas. quidam xl diebus iudicant
si consuetudo est fornicandi. Sic & uirgo
secum moralis sicut laicus. sicut clerici penitent.
ita & ipsi peniteant. Qui canonicus sunt &
fornicantur annum unum. Si frequentius duos
annos. Qui in gradu est sicut monachus tres
annos. Theodorus dixit. monachus faciens
fornicationem. septem annos peniteat. Si monachus

89

querens fornicationē & non inueniens. annū unū
& dimidio penit. Item monachus fornicationē
faciens cū puella. tres annos penit. Si cū scāe
moniale fornicauerit. septē annū penit. Simo-
nachi sine gradu cū puella fornicauerint. tres
annū penit. Monachi si presbiteris. nouē uel
decē annos penit. Si diaconi monachi sunt. uel
septē annos. Simonachi diaconi non sunt.
duos uel tres annū penit. Simonachus laicā dux-
erit. tres annos penit. illa duos & legitimas
ferias. si usq. ad generationē filii. annū quattuor.
Si occiderint. septē annū penit. Simonacha laicū
duxerit. Simonachus cum monacha fornicauerit.
septē annos penit. Iterum clericus sine uotu
monachi fornicationē fecerit. Annū unū penit.
Si frenē duos annū penit. Si genuerit ex ea fili-
um. quattuor uel quinq. annos penit. Alii
& iam dicunt septē. aut exsul fiat. Prbte
cum puella fornicationē faciens. non pre-
lato monachi uoto. Annū. iiii. uel quattuor penit.
& tres quachagesimas. & quastā & sextā feriā.
sepi desicco cibo. Si cū ancillā aut cum
masculo fornicauerit. plus addē & urei pe-
nitentia septē annos. si in consuetudine est.
Si prbte aut diaconus aut monachus uxore

duxerit inconscientia populi deponatur. Si ad
ulterius perperauerit. & inconscientia populi
deuentus proiciatur extra ecclesiam. & inter
laicos ponatur quam diu uiuit. Siquis ponti-
fex fornicatione naturali faciens. duo decem
annos penitentiam agat. per multas lacrimas
& elemosinas & semper ad domino ueniam precatur.
Post annos tres uel quatuor leuius peniteat.
Qui diuinus fornicane puerio. latrocinus.

caeterisque flagitijs seruiuit septem annis peniteat.
**DE HIS QUI CUM PROXIMA CONSANGUINI-
TATE CONIUNCTI SUNT**

Si adulescens sororem suam mechauerit. quin-
que annos peniteat. Si matrem septem annos.
& quam diu uixerit numquam sit sine continentia.
Item qui cum matre fornicauerit. quindecim annis
peniteat. Siquis cum filia uel cum sorore fornicau-
erit per mixtionem carnis. ab omni carne se
abstineat quindecim annos. Si mater cum
filio suo paruulo suo fornicauerit. tres annis
abstineat se a carne. & unum diem in una
quaque ebdomada usque ad uesperum ieiunet.
Qui habet matrem aut filiam. duas sorores.
uxorem patris & fratris. patruellis. aut auun-
culi. uxoris neptem. uel consobrinam. aut in

90
propria insecunda generatione uel incerta
coniuncti sunt. Istis uolumus iudicare
ut separentur. & propt̄ nouellā plantatio
nem & humilitatē ecclesiae ut septē ann̄
agant penitentiam. Tres primos ann̄.
tres dies in ebdomada. Secundam
& quartā & sextā feriam. legitimā
quadragesimā ad pascha. uiginti noct̄s
admissam sc̄i iohannis similiter ad natale
dn̄i. quatuor uero reliquos annos. quar
tā & sextā feriā. & quatuor decē noctes
admissa sc̄i iohannis. similiter ad natale dn̄i
Si aut̄ se redimere uult potens. pro uno die
donec ualente denario in qualicūq. re ei pla
cuerit. pauper uero medicatē. Tamen
omnia haec in arbitrio discretionis sacerdotis
consistat. iuxta & aetē & qualitātē & sani
tatē unius cuiusq. personae

III
DESORDINATIONE ET INLECEBRO
S O A M P L E X U

Pueri semanibus inuicē quo inquinantes.
xl dies peniteat. Maiores uero. centū
diebus. Pueri sese inter femora sordidan
tes. centū dies penit. Maiores tres quadrage
simas ac legitimas ferias. paruulus

amare puero oppressus. septimanā peniteat.
Si consenserint uiginti dies penit. Puer uolun-
tate seipsum polluens triginta dies penit. Lu-
uenis uero. quadraginta dies. Qui plecebrosos
amplexus femine uel per osculū polluitur.
xxx dies peniteat. Qui & gemitu in uerecunda
eiusdem femine carnē tres menses peniteat.
Qui per turpiloquiū negligens polluitur.
septē dies. siue tres dies penit. Qui in pugna-
tione cogitationis & naturae uolens inqui-
natur. dies septē peniteat. Aut quinqu-
aginta psalmos canat. & quartā & sextā
feriā ieiunet ad nonā. uel ad uesperā.
Prbte si osculatus est feminā p desideriu.
uiginti dies peniteat. Sacerdos per
turpiloquiū. seu aspectu coinquinat.
& non uoluit fornicare uiginti dies
penit. Qui in ecclesia consecrata
nabunt.

**DE ABSTINENTIA VIRI UEL FEMINE
POST MANIFESTAM CONCEPTIONEM ATQUE
POST NATUM SOBOLUM**

Vxoratus contineat se quadraginta dies
 Ante pascha. et pentecosten. seu ante nact
 dni. & omnē dominicā noctē. quarta & sexta
 feriā. & a conceptione manifesta usq. post natū
 sobolem. Vir autē contineat se ab uxore tres
 menses. Uxor post natū sobolē abstineat se
 ab ecclesia si filius est dies. xxx. si filia dies. xl.
 Mulier abstineat se a uiro tres menses post cēpti
 onē antequā pariat. & post partū. xl dies.
 Qui autē nupsērit his diebus. xl dies penit.
 aut. xxx. siue xx. Item qui in matrimonio
 abstineant se uiri ab uxoribus & uxores a uiris
 earū in tribus quadragesimis. et nocte dominica
 & sabati. & in feria quarta. & sexta. quia
 legitime sunt. & tres noctes antequā communi
 cent. Qui in quadragesima ante pascha cogno
 uerit mulierē suam. animum unū penit. aut
 precium suum uiginti sex solidos reddat ad ec
 clesiam. aut in pauperes diuidat. Si per
 ebrietatē uel palia causa. & sine consuetudo
 acciderit. xl dies peniteat. ♡

DE MENSTRUIS ABSTINENDIS

In tempore menstrui sanguinis abstineat se uir
 ab uxore. Nam qui tunc nupsērit dum illa
 hoc patitur. xl dies peniteat.

DE HIS QUI IN DOMO NOCTE NUPTERINT

VI **Q**uidomino nocte accidenupterit. septē dies penit

DE HIS QUI RETRO VEL INTER GANUPTERINT

VII **S**iquis cū uxore sua rētro nupterit. quadraginta dies peniteat prius. Si interganupterit. tres annū penit. quia sodomiceū scelus est. Viri inter femora fornicantes. Annū. i. penit. Si nitens. annos duos. Si pueri sunt. duos annos. Vir si cum muliere sua rētro nupterit. peniteat sicut de animalibus si consuetudo ei erat sic nubendi. Id est septē annos. Si paruulus uī oppressus talia patitur. xl dies peniteat. uel psalmis uel continentia castigetur. **D E MACHINA**

VIII **MULIERUM ET DE SODOMITIS**

Mulier qualicūque molimine aut in seipsa aut cum altera fornicauerit. tres annū peniteat. Si scāe monialis femina cū scāe moniale per machinā fornicauerit. annū septē penit. Qui fornicauerit sicut sodomite. quidam iudicauerunt decē annorū penitentiā qui saepe fecerit uel in gradu est. quidam septē annos. quidā unū iudicauerunt ut mollis. quidā centū diebus ut pueri. Itē sodomite annos. iiii. Si in consuetudine. annos septē. Si monachi sunt. annū. vii.

Laicus quinq; annos penit. Clericus septem.
subdiaconus viii. diaconus decē. prbt
duodecē. Ep̄s xiiii. **VIII. DE POLL**

LUTIONE ET EFFUSIONE SEMINIS

Quincēta p̄ somniū polluitur. tres dies
penit. Qui per torpiloquiū negligens
polluitur. septē dies penit. Qui in pugna
tione cogitationis & naturae uolens inquinat.
dies septē penit. aut quinquaginta psalmos
canat. & quarta & sexta feria ieiunet ad nonā
uel ad uesperā. & quousq; cogitatio uincitur
peniteat. Qui in somnis uoluntariae pollu-
tus est. surgat canetque psalmos septē peniten-
tiales. Id est dñe in furor & uo. Beati quoy
te dñe in furor & uo. Miserere me dñs.
Dñe exaudi. De profundis. te dñe exaudi.
uel unum quēq; secundū suā uirtutē. et in
mane xxx̄ta psalmos cantet. Volens autē
in somnis peccare siue pollutus sit sine uolun-
tate. xv psalmos cantet. Qui peccare uo-
luerit & non fuerit pollutus. xxiiii
psalmos cantet. Qui in somno peccauerit
sine cogitatione. xv psalmos cantet.
Clericus si semen fuderit non tangendo.
septē dies penit. Si tangit cū manū. xxx

dies aut xx peniteat quanto magis quina
lio gradu ee uidentur. Diaconus duas ebdo
madas. monachus. xx dies. presbiter si sem
fuderit p cogitatione. Septe dies peniteat
Si tangit conditione sua cum manu ut sem exeo
exeat. tres ebdomadas penit. Simonachus
hoc facit. septe dies penit. Diaconus quatuor
dies. si tangit cum manu. xiiii. dies peniteat.
Monachus similia faciens ut diaconus penit.
idest tres ebdomadas aut duas. Qui semen
fudit in ecclia non uolens cantare psalterium
unum aut tres dies penit. Si uoluntariae
in ecclia semen fundit p mala cogitatione.
si clericus hoc facit. xiiii dies penit. Si presbiter
hoc facit. xl dies. Si episcopus. l. dies. monachus
xxx dies. Clericus mente tantum diligens
ali qua femina septe dies peniteat.

DE QUADRUPEDU FORNICATIONE

Qui cum pecude peccat. annum unum peniteat.
Simonachus annum duos. qui saepe fornican
tur. Item qui cum pecude peccauerit. uel cum
iumento. x annos penit. quidam iudicauerit
septe annos. quidam tres. quidam unum. quidam
centum diebus ut pueri. Si clericus cum quadru
pede fornicauerit. annum duos peniteat.

93
Subdiacon' tres. Diaconus. v. prbte. vii.
epf. x. Opost&discretionē esse interqualita
tē pecodū & consuetudinē. uel & iam homi
num sicut supradiximus. **¶**

DE HOMICIDIO HOMINUM

Qui laicū odu meditatione uel possidendi he
reditatē ei occiderit. iiii. annos penit. Qui p
uindictā fratris hominē occiderit. annū unū
penit. & sequentib; duob; annis. tresquadra
gesimas & legitimas ferias. Qui pirā &
rixā subitā hominē occiderit. iiii. annos
aut. iiii. annos penit. Qui casu annū unū. Qui
in bello publico paganū. xl. dies peniteat.
Siquis liber iubente maiore suo hominē occide
rit annū unū. & p duos alios annū. tresquadra
gesimas ac legitimas ferias penit. Si clericū
homicidium fecerit. & proximū suū occide
rit odu meditatione exsul septē annū. penit.
Qui occiderit hominē nolens annū unū. penit.
Qui occiderit monachū aut clericū sine gradu.
arma relinquat & dō seruiat uel septē annū
peniteat. quanto magis augenda est peniten
tia quin maiori ordine homicidiū p pœraue
rint. Qui pirā ietudibile ac de formem
hominem facit. reddat medico impensā.

et macule precium & opus eius donec sanetur
restituatur & dim ann penit. Si uero non ha
beat unde restituere possit. ann integrum penit.
Si ad feriendum hominem surrexerit uolens
eum occidere. tres septimanas penit. Si
clericus hoc fecerit septem menses peniteat. Qd
& si uulnerauerit hominem. dies xl penit. Sed &
pecunia iuxta modum uulneris licet & lex non com
mendat cui inflixit tribuat ne lesus scandalizet.

XII. DE MULIERIBUS; CARTUS SUOS NECANTIBUS

Si quam uel uirum ante quadraginta dies
in utero sponte perdiderit ann unum peniteat.
Si uero post quadraginta dies eum occiderit. ann
tres penit. Si uero postquam animatus fuerit
eum perdidit. quasi homicida penit. Sed dis
tat multum utrum paupercula. pro difficultate
nutriendi. aut fornicaria causasset. aut pro suis
celeris celandi causa faciat. Mulier si occi
derit filium suum pro homicidium decem ann peniteat

DE MULIERIBUS QUI ALIQUOS INTERIMUNT ARTEM MALEFICAE SUAE. XIII

Mulier si aliquos interimat arte maleficarum
suae. id est pro poculum aut pro aliqua arte.
septem ann peniteat. Si paupercula fuerit
mulier. tres ann penit. Mulier si diuina

94
tiones uel incantationes diabolicas fecerit.
annū unū penit. uel tresquadragimas
sive quadraginta dies. iuxta qualitatē
culpe penit.

XIIII

DE PATRICIDIIS ET FRATRICIDIIS

Siquis patrē aut matrē. fratrē aut sororē
occiderit. & hoc crimen p̄p̄rauerit. quidā
iudicauerunt annū septē. uel quatuor
decē penitentiā egis sent. Quidā uero
usq. ad finē uitę suę in penitentiā fuissent
sicut cain qui similia p̄p̄rauit

**DE INFANTIBUS DE NEGLIGENTIA
MORTUIS NECDŪ BAPTIZATIS**

XV **P**ariens femina cuius filius p̄neglegentiā
non dum baptizatus obit. annū unū penit.
& numquā sit sine aliqua penitentiā. Si sacerdos
ad quē pertinebat uocatus fuerit ad baptizan
dum infantē & uenire neglexerit. ipse dāpnā
tionē animę iudicio ep̄i sui castigetur. Sed
& omnibus fidelib; licet ubi forte mortuos
inuenerint non baptizatos. immo p̄ceptū ē.
om̄s animas eripere a diabolo p̄baptisma.
id est benedicta simpliciter aqua in nomine
dn̄i. et baptizare illos in nomine patris et
filii & sp̄s sc̄i. intinctos aut sup̄ fusa aqua

Unde oportet eos qui possunt tamen fideles monachos & diacones maxime scientiam habere baptizandi. Et si alibi longius exierint. eucharistiam semper secum habere debeant.

DE IURAMENTO XVI

Qui per iurat se sciens & compulsus est ad domino suo. tres quadragesimas & legitimas ferias. Quis citi uirtute iuramenta uel pium. & iurat se in manu epi. seu pbrri. uel in altario. aut in cruce consecrata. tres annos peniteat. Si uero in cruce non consecrata. annu unu penit. Si aut in manu hominis apud grecos nihil est. Quis seductus nescius & iurat se pro noxio. & postea cognouerit pium suum. annu unu penit. Qui iuramentu in ecclesia aut in euangelio siue in reliquis scoru fecerit. septē ann. penit. Quis suspicatur quod pium perperar. Et tam iurat p consensu. duos ann. penit. Qui cuq. uero sciens per iurium perperauerit. ann. septē penitentiae se subdat. & deinceps ad comunione reuertatur.

DE EBRIETATE ET QUI PER EBRIETATEM UOMITUM FACIT XVII

Qui per ebrietate uomitum facit. pbr. aut diacon. xl dies penit. Simonachus. xxx dies.

Sacerdos xx dies. Alii septē dies sine pinguedine.
 Sicut xv dies. Si per egritudinis causā hoc fece-
 rit. non nocet. Si per faciē uentris uomitū
 facit. tres dies peniteat. Si sacrificiū cōmu-
 nicauit & illum uomit xl dies penit. Sicut
 quā hoc per abstinentiā contigit. & non consu-
 &udo eius fuit multū bibere. sed pro gaudio
 sollemnitatē alicuius precipue licentia esse
 epulis indulgerit. Nec tam plusquā a senio-
 ribus suis decessum est acceperit. multū est
 eius penitencia leuiganda. Qui in ebriatē
 contradiū interdū. & si non uomit septē
 dies penit. Siquis episcopus. aut aliquis ordinatū
 uitium habuerit ebrietatis. aut desinat aut
 deponatur. Laici si hoc faciunt tres dies
 sine carne & uino & sine ceruisa. Alii iudica-
 uerunt. xv. dies eorū penitentiā. Si fidelis
 laicus sit qui per nequitia alium inebriat. xl
 dies penit. Hoc est ebriositas quando statum
 mentis mutat. & lingua balbutit. & oculi
 turbentur. distensio ac dolor sequitur.

DE HIS QUI PER EBRIETATEM UEL UORACITATEM EUCHARIS-

TIAM EUOMUERIT. XVIIII
 Siquis per ebrietate uel uoracitate eucharis-
 tiam euomuerit. xl dies peniteat. Clerici
 uel monachi. seu diaconi. xl dies penit.

prbteri. Lxx dies. Epi. xc dies penē
Si pro infirmitatis causa euomerit. unus
quisq. qui euomit septē dies penē. Sed si hoc
non propē infirmitatis causa facit. xiiuor.
dies penē. aut psalteriū prose cantet & qui
potest. qui dam bis psalterium. **XVIII**

DE EUCHARISTIA PER NEGLENTIA PERDITA

Qui sacrificium ipsodie quo consecratū fuerit
in igne uel in flumen pro iecerit. centū psal
mos cantet. Si per neglegentiā fuerit per
ditum aut deuoratu. qui illud perdidit
tres quadragessimas ieiunet. Qui illud
deuomerit & canestaleuomitū comedunt.
sifcit. centū dies penē. si ignorat. x dies.
Si casu ab auiibus fuerit deuoratu. septē dies
ieiunet. Si quis eucharistiā perdidit.
annunū penē. aut tres quadragessimas. seu xl
dies abstineat a carne & uino. Et si per negle
gentiā in terrā ceciderit qui neglexerat. l.
psalmos cantet. Quod si in sacrificio uermes
sunt aut colorē mutat. ne habet & saporem.
qui neglerat. xx. uel xxx. seu xl dies penē.
et in igne accendatur. & cinis eius sub altare
abscondatur. Quod si stilla de calice super
altare ceciderit. p cuius neglegentiā factū

fu erit. tres dies penit. Qui in ecclesia
 modicā partē perdidit & minime inuen
 ta fuerit. xx dies penit. uel uno quod die pro
 sem&ipsum. lxx psalmos cantet. Qui per
 fuderit calicē in sollemnitatibus. xxx penit.

**DE CARNE IMMUNDA ET FRAUDE. VEL
 MORTICINA .XX**

Qui manducat carnē immundā. aut mor
 ticinam. aut dilaceratā abestis. xl
 dies peniteat. Si cogentē necesse sitate famis.
 multo leuius ē. penitentia. Si nescius hoc ege
 rit. xl dies. sciens. c. dies penit. Qui frau
 dem comedit & sicut & est inops uel bibit septē
 dies penit. Sani autē si sciunt. xl dies penit.
 Infirmi uero. xx dies. Qui saepe fraudē fece
 rit. unū ann. uel tres quadragesimas. Qui
 comedit & bibit intinctū a familiaribestia.
 idest acane uel catto & sicut. si potest psallere

centum psalmos profert & ipsū cantat. uel du
os dies iunat. Si nescit. quinquaginta
psalmos cantat. aut unū diem iunat. Si quis
dederit alicui liquore aliquē in quo mūr
uel mustela mortua inueniuntur. si secu
lares sunt septē dies penit. Si in coeno
bis sunt. ducentos psalmos canent. Quōsi
postea nouerit quod tale potū bibebat. psalte
rium cantat. aut tres dies iunat. Si quis
semi coctū comederit in seuis. tres dies penit.
uel unum psalteriū canet. Sciens aut septē
dies peniteat. **XXI. DE OPERIBUS IN DIE**

DOMINICO ET Ieiunat

Qui operatur in die dominico. septē dies penit.
Si secundo die operatur. xxx dies. Si postea
operatur. xl dies penit. Qui iunat in
die dominico p negligentiā. totā iunat eb
domadā sequentem. **XXII**

DE CHRISIMALI IN ECCLESIAM PERDITA

Qui aut in plebe suam chrisimal perdidit.
& eā non uenerit. xl dies uel tres quadrage
simas. penit. **XXIII. DE TURRE ET**

SALIS BENEDICTI ET SAPONA

Siquis creaturā pdidit hoc est thus. tabu
las uel sedulā suā. aut salem benedictum.

seu saponā nouā uel aliquid huius simile.
septē dies penit̄. **XXIII**

DE CRIMINIBUS CAPITALIBUS

Nunc autē capitalia crimina secundum
canones explicabo. Prima supbia.
Inuidia. Inanis gloria. Irā longo tempore.
Iustitia huius seculi. Auaritia. Venter sin
glues. Luxuria. Et augustinus adiecit sacri
legum. id est sacrarū rerum furtum. & haec
maximū est furtum idolotheis seruente. idē.
auspiciis. & reliquis. Deinde adulterium
fornicatio. falsum testimoniū. furtū. Rapina.
Ebrietas assidua. Idolatria. Molles.
Maledici. Periuri. Ista ergo crimina sc̄s
paulus. & sc̄s augustinus uel alii sc̄i patres
computauerunt eas esse capitalia peccata
Iroistis uero fieri oportet largas elemosinas.
& ieiunium longo tempore. Alii iudicauer̄
proistis capitalibus criminis. uel his similib;
quicūq; aliquid ex his perpetrasset. quem
admodū probus penitere debuit sc̄s. Ut
laicus probus aliquis annos. uiuor. peniteat.
Clericus. ann̄. v. Subdiaconus. vi. Diacon̄.
vii. Monachus. vii. pr̄b̄t. x. ep̄s. xii.
si in consuetudine erit hoc peccatū cōmittere.

XXV

DE MINORIBUS PECCATIS

Haec minora peccata. Id est furtū. falsū
testimonium. & his similia. laici. unū
annū penit. Clerici duos. Subdiaconi
iii. Diaconi. iiii. presbiteri. v. Epī. vii.
annos penit. De ebrietate uel maledictione.
ac detractione quod fit causa inuidiae. uel
his similibus. laici. septē dies uel quatuor.
Clerici. vii. uel xiiii. dies penit. Subdiaconi.
xiiii. aut xx. Diaconi. iiii. ebdomadas uel
iiiior. prbt. iiii or ebd. uel quinq. Epī. v
uel sex peniteat. XXVI

DE CUPIDITATE ET CETERIS FLAGITIIS

Itē si quis cupidus. uel auarus. aut ebriosus.
Seu superbus. uel inuidiosus. aut rapax.
uel iracundus longotēpr. an maledicus.
& his similia que enumerare longū est esse
uoluerit. tres annos peniteat. XXVII

DE IMMOLATIONE XXVII

Qui immolat demonibus magnis. si in con-
suetudine est. x ann̄ penit̄. Qui in mi-
nimis annū unū penit̄. **DE AUGURIIS**
VEL DIUINATIONIBUS. VEL SORTILOGIS

Qui augurias uel diuinationes p̄p̄erant. **XXVIII**
v. ann̄ penit̄. Emissores uero tēpestatū.
vii. ann̄ penit̄. Mulier si diuinationes. uel
incantationes diabolicas fecerit. Ann̄ unū
penit̄. uel tres quadragesimas. siue. xl dies.
iuxta qualitatem culpę. Auguria uel sortes.
que dicuntur falsa scōrū. uel diuinationes.
que eas obseruauerit. uel quarūcumq. scrip-
turarum inspectione promittunt. uel uotū
uouerit ad arbore uel ad quā lib̄ rerum
excepto ad ecclesiam. Si clerici uel laici hoc
faciunt. excommunicentur ab ecclesia. uel
clericus. tres ann̄ penit̄. Laicus duos uel unū
et dim̄. Mulier si filiam suā super celtū ponit.
uel in fornacē profanitate febris. v. ann̄ penit̄.
Siquis exercetur quando luna obscuratur.
ut clamoribus suis ac maleficis sacrilego
usu defendere posse confident. cara uos
& diuinos p̄cantatores. philacteria & iā
diabolica uel herbas. aut succinō suis

uel sibi impendere . uel quinta feria in honore
re iouis . seu kalendas ianuarii . secundū
paganū ritū honorare accollere uoluerit
si clericus est sine gradu . v annū penit .
laicus tres annos . **XX VIII**

DE FURTO CAPITALI ET DE MINORIBUS

Si quis furtū capitale commiserit . id est qua-
drupedia uel domos effregerit . Si laicus
est annū unū penit . & p̄ciū reddat . si non
habet unde reddere possit duos annū peniteat .
Si maiore furtum fecerit . tres annū penit .

& quomodo sacerdos uel ep̄s iudicauerit .
Qui saepe furtū fecerit . vii annū penit . uel
quomodo sacerdos iudicat . Pro modico
furtu in uiginti annorū aetate . xx dies penit .
Pueri decē annorū aliquid furtū facientes .

septē dies penit . Item si aliquis de ministerio
ecclesiae . uel qualecumq; opus qualibet modo
fraudauerit uel negauerit . septē annū penit .
Si laicus aliqua consecrata furauerit . iii annū
penit sine pinguedine & sic communicet . **XXX**

DE FALSO TESTIMONIO ET MALEDICTIONE

Qui falsum testimoniū contra aliquē hominē
dixerit iuxta modū culpe q̄d contra fratrem
dixerat . penit . Qui fratri cū furore

maledixerit. reconcilietur cui maledixit
& vii dies penit **XXXI**

DE DETRACTIONE IN VI DIE CAUSIS

Qui per causam inuidiae aliquem detrahit.
aut fauor detrahenti. tres dies peniteat.
Si autem ei consenserit qui praest. septem dies penit.

Siquis rixam clericorum aut monachorum fecerit.
reconcilietur secum eis quos lesit. & septem dies penit.

**DE LIQUORE IN QUOMUS VEL MUSTELA
INCIDERINT VEL STAUES STERCORANT** **XXXII**

Musta si ceciderit in liquorem. tollatur inde liquor.
& aspargatur aqua benedicta & sumatur.

Si mortua fuerit inuenta. abiciatur totus ille
liquor nec sumatur ab hominibus. si uel lactis.
sive ceruisa. uel aliquid huiusmodi. Quod si
multum est deliquore illo in quomus uel mustela

inciderit & ibi moritur. purgetur ille & aspargatur
aqua scilicet. & sumatur sine esse est.

Si ues stercorant in quemcumque liquorem huius
modi uel cibum. tollatur ab eo stercus. &
mundetur liquor uel cibus aqua benedicta

& sumatur. Siquis tinxerit in aliquo liquore
de cibum manu. & non est idonea manus. cen-
tum palmatis emendetur. Si in farina

aut in aliquo cibo. aut in pulvere. aut in lacte

coagulato mūs uel mustela mortua inueniuntur. in quoaent uel quodcumq; in circuitu earum est proiciatur foras. quod residuū fuerit manducetur

XXXIII

DE ESU SANGUINIS PROPRIAE

Siquis sanguinē suum nescius uel cū salua forbet. non ei nocet. Si autē scit. penitentia agat iuxta modū culpe. ac pollutionis

DE VENATIONIBUS ACLERICORUM

XXVIII **S**i clericus uelationē exercuerit. annū unū penit. Diaconus. duos. p̄b̄t. iiii. Ep̄s. quinq; annos penit.

XXXV

DE EO QUI PECCATŪ FRATRIS SILEBIT

Qui reticuerit peccatū fratris quod est ad mortē. Neq; eum corripuerit iuxta regulam euangelicā primum interce & ipsum solum. deinde alios adhibeat duo uel tres. deinde ad ecclesiā culpā illius sine se fuerit referens. quanto temp̄r consentit tanto penit.

XXXVI **CAPITULA DE DIVERSIS CAUSIS**

Siquis sepulchrū uiolauerit. septē annos penit. iiii in pane & aqua. Siquis ligaturas fecerit quod detestabile est. iiii annū penit. unū in panē & aqua. Siquis manducauerit morticinū. aut idolis immolatum.

et non fuit ei necessitas. ieiun& ebdomas. xii.
 Siquis quolib& membrum sibi uoluntariae truncauerit.
 tres ann. penit in pane & aqua. Quisquis auorsu fecerit
 uoluntariae. similiter penit. Siquis usuras undecūq;
 exigerit. iiii. annos penit. unū in panē & aqua. Siquis
 p potestate aut quolib& ingenio res alienas malo
 ordine inuasit uel tulerit. superiore sententia
 similiter penit. et elemosinas multas faciat. Siquis
 seruū aut quēcūq; hominē quolib& ingenio incapti
 uitate duxerit uel transmisserit. sic sup penit. Siquis
 arē aut domum cuiuscūq; uoluntariae cremauerit.
 tres ann penit. unū ex his in panē & aqua. Siquis piram
 aliū percussit & sanguinē fuderit aut debilitauerit.
 soluat ei primo mercedē & medicū querat. si laicus ē.
 xl dies penit in panē & aq. Clericus duas quadragm.
 Diacon. vii. menses. pbrt ann. i. Si tubauerit
 sacerdos sup orationē dominicā que dicitur peri
 culosa. una uice. L psalmos. secunda. centū plagas.
 Siquis aliquō in expeditione publica occidit homi
 nē sine causa. ieiun& ebd. xx i. Si aut forsitā
 se defendendo aut parentes suos. aut filius occi
 dit & aliquid. non erit ille reus. si uoluerit ieu
 nare in illius potestate est. quia coactus hoc fecit
 homicidiū. Siquis aut ad penitentia uenit
 & gritudo euenerit. & non potuerit adimplere

quod illi mandatum est a sacerdote. suscipiat² ad seam
communione. & si uoluerit eum dñs p saluare. ieiunet
postea. Si autem aliquis excommunicatus fuerit mortuus
qui iam sit confessus & non occurrat sed occupauit eum
mors siue in uia siue in domo. si est aliquis ex parentibus
eius qui pro eo offerat aliquid ad seam altare ac re
deptione captiuorum & ad commemorationem anime
eius. Propter fornicationem autem multi nesciunt
numerum cum quibus fornicati sunt. illi ieiunent ebd
quinquaginta. Siquis pro necessitate furauerit cibum
uel uestem siue quadrupedem pro fame aut pro nuditate.
illi ueniatur & ieiunet ebd iij. si reddiderit. non
cogatur ieiunare. Siquis caballum aut bouem ad iu
mentum. uel uaccam furauerit. aut peccora quae totam
familiam nutrit ieiunet ut supra. Si mulier suade
rit alterius mulieris maritum. sit excommunicata
a christianis. Siquis canis aut uulpis aut acceptor
mortificauerint. siue de fuste siue de lapide siue
de sagitta que non habet ferrum mortuum fuerit. haec
omnia suffocata sunt non manducantur. & qui manduca
uerit. ieiunet ebd vi. Siquis de sagitta percusserit
ceruum siue animal et post tertium diem inuentum
fuerit. & forsitan ex colopus. ursus. canis. uulpis
gustauerint ieiunet ebd. iij. Si gallina in puteo
mortua fuerit inuenta. puteus euacuetur

101
si sciens ex eo bibit . septē dies ieiunet . Si piscus
morsuus fuerit in piscina non manducetur . qui
manducauerit ieiunet ebet iij . Si quis uoluerit
panem suum dare elemosinā debet pecunias quā fuit
depda . si iā egit penitentiā potestatem habet

Qui uero ieiunare potest quod inpositū ē . noli pro
hibere sed pmitte . Magis enī laudandi sunt .
In quibus dicitur debitū pondus soluerē festinant . quia
ieiunū debitū est . et sic date mandatū his qui peni
tentiā agunt . quasi ieiunauerit & cōpleuerit
quod illi mandatū est a sacerdote . purificabitur a
peccatis . Quod si iterū ad pristinā consuetudinē
peccati reuersus fuerit . sic est quomodo canis qui
reuestitur ad propriū uomitū . Omnis itaq; penitens
non hoc solum debet ieiunare quod illi mandatū ē .
a sacerdote uerū & iā postquā cōpleuerit ea que
illi iussa sunt . debet quantum ipsi uisum fuerit
ieiunare . siue tetradas . siue parasceuen . Si
enim egerit ea que illi sacerdos preceperit . peccata
eius remittentur . Si uero postea ieiunauerit ex
sua uoluntate mercedē sibi adquirat . et regnū
caelorum . Qui ergo tota septimana ieiunat
pro peccatis suis . sabbato & dominico die mandu
cet et bibat quicquid ei aptū fuerit . custo
diat tamen se a crapula uel ebrietate .

Quia omnis luxuria de ebrietate nascitur. Ideo beatus paulus prohibuit dicens. Nolite inebriari uino in quo est luxuria. Non quia in uino est luxuria. sed in ebrietate. Et hoc scitote fratres. ut dum uenerint ad uos serui uel ancille querentes penitentiam. non eos graueis neque cogatis tantum ieiunare quantum diuites. quia serui uel ancille non sunt in sua potestate. Ideoque moderate penitentiae eis imponite.

Siquis forte non potuerit ieiunare. & habuerit unde se redimere possit. si diues fuerit pro septem hebdomadibus decem solidos. Si autem tantum non habuerit unde dare possit. decem solidos. Si autem multum pauper fuerit. decem solidos. Neminem uero conetur bibeat. quia uisus sumus dare solidos. aut minus. quia si diues fuerit. facilius est illi dare solidos uiginti quam pauperi solidos tres. Sed ad tendat unus quisque cui dare debeat. siue pro redemptione captiuorum. siue supra sancto altare. siue pauperibus christianis erogandum.

Pro uno mense quod in pane & aqua peniteret debet. psalmos debet canere mille & ducenta genu flexu. uel sine genu flexu. psalmos de LXXX. et postea omnis dies reficiat ad sextam. nisi quarta & sexta feria

ieiun& adoranonā decarne & uino. Et postquā
 psallit aliū cibū sumat. Pro ebd. ccc psalmos. ge
 nua flectendo in ecclā. aut in uno loco p ordine
 psallat. Qui uero psalmos non nouit. & ieu
 nare non potest. pro uno anno quod ieiunare deb&
 in pane & aqua. det meli. mosina sua sold. xxvj.
 & in una quaq. ebd. unū diem ieiun& ad nonam.
 et aliū ad uesperā. Et in quadragesimas quantū
 sumit pens&. et medicatē tribuat in sua elr
 mosina. in secundo anno remissio erit penitentię

Primo anno quidā promiserunt quatuor tri
 duanas. unanocte interueniente. Alii agunt
 duodecē triduanas. hoc est semel in unomense.
 precuā aut diei hoc est agapē duobus. ut trib; pau
 perib; Alii totū psalteriū in astate. In hieme
 uero uel in uerno. siue in autūno. l. psalmos.
 tamen tēporā discernere unusquisq. iudex deb&.

Quiaū hoc quod in penitentiali scriptū est. im
 plere potuerit bonū est. Quiaū non potuerit
 ea implere. consiliū damus p misericordiā dī.
 In primitus ut pro uno die in pane & aqua. qui
 quaginta psalmos genua flectendo unusquis
 que qui potest carit&. aut sine genua flect

tendo. Lxxx. psalmos in ecclā uel in uno loco p ordine
psallat. Pro uno die ualent ducente genu flexus.
uel unus denarius pro uno die ualē. et tres elemo
sinas tribus pauperib; pro uno die ualent.

Qui non potest sic agere penitentiā ut supra diximus.
in primo anno eroget in elemosinas sua solō .xxvi.
In secundo anno. solō .xx. In tertio anno solō .xviiij.
id sunt solidi. Lxiiij. Potentes homines
p culpis criminalib; faciant ut zacheus ait. Dnē
omniū bonorū meorū dimidim diuidō pauperibus.
& si aliquid iniuste abstuli in qua druplū reddam.
Si mancipia aliqua habuerit. aliquos dimittat libe
ros & captiuos redimat. et a quo die desinit pecca
re. non desinat communicare. Sicut apłs dixit
Qui per corpus peccat. p corpus emendat. hoc in
ieiuniis. in uigiliis uel in orationibus ad dn̄m.
Qui confessus fuerit. & omne malum aliquando
fecit in effundendo sanguinē. in furtu. in fornicatione.
In mendatio. in iuramento. uel ceteris
malis. & postea dō seruire uoluerit usque in finem.
tres. aut duos annos penitet. uel quomodo ei sacer
dos iudicauerit. Ipse tamen sacerdos cogit.
semper de medicamento animarū. quomodo
prius suā animā. uel aliorū animas saluare ualeat.

in erudiendo & docendo sanū sermonē. quia qui bene ministrat. gradū bonū sibi adquirat apud eū. qui est sup omnia dñs benedictus in secula setorū amen.

Quomodo possumus penitentiā septē annorū. in uno anno penitere. Triduanū uero per triginta dies & noctes. Cantatio psalmorū. centū uiginti psalteria. pro uno anno. Pro uno die psalmos. L. & v. pat̄ nr̄; Unum psalteriū pro tres dies. & xv pat̄ nr̄. Itē pro uno die quatuor uicib; beati immaculati. & sex miserere mei dñs. & quinq; pat̄ noster. & septuaginta uices prosternē se in terra. & cū in meditatione dicat pat̄ noster. sic faciat pro uno die. Si uult minus psallere & non uult patere prosternē se frequentē in oratione. uidelicet uicib; centū. & dicat miserere mei dñs. & dimitte dñe delicta mea. hoc faciat pro uno die. Qui uult ergo peccata sua confiteri cū lacrimis faciat. quia lacrimę ueniā non postulant sed merent̄. Roget p̄brū ut pro eo missam cantet. nisi sint capitalia crimina quas debet ante lauare cū lacrimis. Cantatio unius missae. potest redimere duodecē dies. Decem missae. quatuor menses. Uiginti missae. octo mense. Triginta missae. xii menses possunt redimere. si uolunt confessores. Tamen penitentes cum lacrimis agant orationes. & dō

gratias referant semper. Pro ebdomada trecentos psalmos flectendo genua in ecclā aut in uno loco per ordinē canē qui potest. Qui psalmos necit & ieiunare non potest. quantū sumit penset. & tribuat medicatē in sua elemosina.

Istas precipuas festiuitates in anno totus populus sabbatizare debet. Id est natale dñi. ^{diei iiii.} Octaba dñi. Purificationē scēe mariae. ^{diei iiii.} Teophaniā. ^{iii diei.} Pascha dñi. Ascensionē dñi. pentecosten. Natiuitatē scī iohannis. Natale scī petri & pauli. Assumptionē scēe mariae. Dedicatiōē scī michahelis. Natale scī mastini. Natale scī andree. De natē dñi usq. in teophania & illos predictos dies qui supra scribuntur. in penitentiā non computentur. neque horum festiuitates qui sunt in fra ipsa parochia.

Primū interrogēs cū sitenē orationē domini nicā. & simbolū. Et si hoc tenet dices ei. Uis tuā confessionē facere? R. Uolo. Interrogae eū si ipse confessus fuisse. & propter hoc interrogēs si ipse aliquid de malo ingenio habet. aut de fustu. aut de aliqua causa con